

संस्कृत

३०५

३०५

गणेश महात्म्य (सं)

संस्कृत १८१८

८८८/संस्कृत ३०५

(1)

197

ॐ श्रीगणेशाय नमः देवः पूर्वपुरातिः पुरत्रयज
 यो धमे ॥ अर्चना मले शस्यजातो विघ्नाकुलः किल ॥ १ ॥
 मनसा स च निष्कार्षत तत्ताद्विघ्न कारणं ॥ महागणप
 तिसत्तया समन्वय्य यथा विधि ॥ विघ्नप्रशमनोपायम
 ष्ठोदपरि श्रमौ ॥ सर्वदुष्टः पूजया शीघ्रोर्महागणपतिः स्वयं
 सर्वविघ्नो रुहरणं सर्वकामफलप्रदं तत्तस्मात्मेस्वना
 म्नां हि सहस्रमिदमब्रवीत् महागणपतिरुवाच ॥ ॐ नमो
 श्रीमहागणपतिसहस्रनामस्तोत्रमंत्रस्य गणकुरुषिः
 महागणपतिर्देवता ॥ गायत्र्युक्तिगनुष्टुप् षट्छविजगता
 विश्वमातिनीकुर्वन् प्रपातानि उदासि ॥ तत्पुरुषोच्ची

(1A)

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ गं बीजे ॥ श्री म महा गणपति प्रार्थनं
महा गणपति सहस्रनाम जपे विनियोगः ॥ १ ॥ ओम् नमो
श्वराय नमः ॥ गण क्रीडाये ॥ गण नाथाय ॥ गणाधिपाय ॥
एकदंष्ट्राय ॥ वक्रतुंडाय ॥ गजवक्राय ॥ महोदराय ॥ लंबोद
राय ॥ धूम्रवर्णाय ॥ विकटाय ॥ भूषणाय ॥ पद्माय ॥ सुमुखाय ॥
पुर्णमुखाय ॥ बुधाय ॥ विष्णवे ॥ अघनाशनाय ॥ सोमाय ॥
प्रमोदाय ॥ आमोदाय ॥ सुतनायाय ॥ मेघनाथाय ॥ हेरंकाय ॥
शंभवाय ॥ शंभवे ॥ लंबकण्ठाय ॥ महाबलाय ॥ नंदनाय ॥
अलंकाराय ॥ सोमाय ॥ मेघनाथाय ॥ गणेशाय ॥ विनायकाय ॥
वित्पादाय ॥ वाराय ॥ शंभवे ॥ वरप्रदाय ॥ महागणपतये ॥
बुद्धिप्रियाय ॥ क्षिप्रप्रसादनाय ॥ सप्तप्रियाय ॥ गणाध्यक्षाय ॥

(८)

॥२॥

उमापुत्राय. भुवनाधनाय. कुमारकरवे. ईशानपुत्राय.
 मरुवकवाहनाय. सिद्धिप्रियाय. सिद्धपतये. सिद्धये. सिद्धि
 विनायकाय. भुविधाय. तुंगवरवे. सिंहवाहनाय. मोहिनीप्रि
 याय. कटंकराय. राजपुत्राय. शाकलाय. समिताय. मिताय. ३४
 कृष्णाय. लामसुंभतये. दुर्जनाय. धूर्जयाय. जयाय. अ
 भूतपतये. भुवनपतये. भुवनापतये. भुवयाय. विश्व
 कर्त्रे. विश्वस्वाय. विश्वसुताय. निधये. गुणाय. कवये. कवी
 नामधराय. ब्रह्मललाय. ब्रह्मगर्भतये. ज्येष्ठराजाय. ३५
 निधिपतये. निधिप्रियपतिप्रियाय. हिरण्यपुरातलाय. ३६
 सूर्यमंडलमध्यगाय. कराहतिधस्तासिधुसलिलायनाय. ३७
 पुष्पादंशसिद्धे. उमाककेलीकुतुबिने. मुक्तिदाय. कुलपालकाय. ३८

(2A)

कौटिल्यः किरितने. कुहातिने. हारिणे. वनुमालिने. मनोमयाय.
वेमुख्यहतेदेसत्रिये. पादाहत्याजितक्षितये. सद्योजाताय.
स्वर्णमुंजमेखलिने. दुर्निमित्तहते. दुःखप्रद्वे. प्रहसनाय.
कुलिने. नादप्रतिष्ठाय. सुसुपाय. सर्वनेत्राधिवासाय. ४
विष्वाजिनपुराय. पातंषराय. रवेऽरुमाय. रवेऽवेशाख
संस्थिताय. चित्रांशुमाय. नदवासाय. नालचं प्राय. हवि
जुजाय. योगाधिपाय. तारकस्व. पुरुषाय. गजफर्णा
य. गेलाधिराजोय. विजय. स्थिराय. गजपतये. धजिने.
देवदेवाय. स्मरप्राणदीपकाय. वायुकीलोय. विपश्चि. का
त्सहसराय. नाददंतमिन्नमहायुताय. वराहवरदाय. २५
मस्कंजयाय. व्याघ्राजिनोवराय. श्छाराक्षिप्रवाय. २६

(3)

देवत्रा^{त्रे}त्वे^{त्रे}दैत्यविमर्दनायै शंभुवक्रोद्धवायै शंभुकोपघ्नैः
शंभुहास्यभुवे शंभुतेजसे शिवाशोकहारिणे गौरीसु
खावहाय उमांगमलजायै गौरीतेजोभुवे स्वर्धुनी
स्वायम्भुकायै महानादायै गिरिवर्धने सुमान
नायै सवासने सर्वदेवात्मने ब्रह्मर्षे कृष्णायै
ब्रह्मांडायै विष्णोमहात्मने शक्तिशिरोरुहायै ॥ १ ॥
जगन्मूलयोनिमेषनिमेषायै जगन्मूलोद्धारिणे
सिद्धेश्वरायै धर्मधर्मिणे सामवेदितायै ग्रहर्षे ॥ २ ॥
दशनायै वाणीजिह्वायै वासवनासिकायै त्रिमध्य
स्थितहारायै ब्रह्मविद्यामहोदध्यायै कुलाचलायै ॥ ३ ॥
लोमायै धर्मायै रुद्रशिरोधरायै नदीनदभुजायै ॥ ४ ॥

॥ ३ ॥

(3A)

सर्पगुहिकायः तारकानक्षत्रायः योमनाभायः श्राह
वर्षायः मेरुदृष्टायः अण्वोदरायः कुक्षिस्थयक्ष्मांधर्व
रक्षः किन्नरमानुषायः दक्षीणाकटयेः सद्यित्तिगायः ७४
शैलोरवेः दशजानुकायः पातालजंघायः अवनीपदेः ७५
कालांगुष्ठायः त्रयीतनवेः ज्योतिर्मंडललांगुलायः ७६
हृदयाताननिश्चलायः हृत्पद्मकर्णिकाशालायः ७७
नित्यकैलीसरोरुहायः सद्रुग्ध्याननिगडायः रज्जा
वारिनिवारितायः प्रतापिनेः कश्यपायः यंत्रेः गणपायः ७८
विद्यपिनेः बलिनेः पशस्विनेः धार्मिकायः जेत्रेः प्रथम
प्रथमेश्वरायः चिंतामणायः द्विपद्यतयेः कल्पद्रुम
वनालयायः रत्नमंडलमध्यस्थायः रंभानसिंहा

ल

(५)

सनाश्रपायस्तीव्राशिरोधृतपदायैः ज्वालितान्मौलिलालि
 तार्यैः नंदानंदितपाठश्रियैः फोगदासखितार्यैः सकामदु
 धितोपीठार्यैः स्फुरद्गुणासनाश्रपायैः तेजोवन्तेशिरोर
 नायैः सत्यानित्यवर्तमानार्यैः सविघ्ननाशिनीपीठाय
 सर्वशक्त्यंजनालयायैः लिपिपूजासनाधारायैः कन्हि
 धामहरतालयायैः उन्नतपद्मदायैः सुगुल्फायैः संवृत
 पार्थिकार्यैः पानर्तधार्यैः स्निग्धजानवैः स्तूतार्यैः प्रोन्न
 मत्कटयैः निम्ननाभायैः स्तूलकुक्षयैः पानवक्षसे १४
 बृहद्गुजायैः पानस्कंधार्यैः कंबुकंधार्यैः लंबोष्ठार्यैः लंबना
 सिकार्यैः सग्नवामरदायैः दुर्गसव्यतटदायैः महाहनवैः ३१
 प्रसन्ननेत्रनयार्यैः शर्पकर्णार्यैः निविडमस्तकायैः स्त

का
 (५A) वकारकुंसायायै रत्नमौलयै त्रिकुशोयै सपर्यहारक
 टिस्त्रौयै सपर्ययशोपुवोतवर्तै सपर्यकोटीरकटकायै
 सपर्यग्रेवेयकांगदायै सपर्यकक्षोदरावंधायै सपर्यराजो
 न्तरछदायै रक्तार्थै रक्तोवरधरायै रक्तमाल्यविभू
 षणायै रक्तेक्षणायै रक्तकरायै रक्तताल्योष्टपल्लवायै
 श्वेतायै श्वेतावरधरायै श्वेतमाल्यविभूषणायै श्वेत
 पत्ररुचिरायै श्वेतचामरसूत्रै विजितायै सर्वावयव
 संपूर्णायै सर्वलक्षणलक्षितायै सर्वाभरणशोभाढ्यायै
 सर्वशोभासमान्वितायै सर्वमंगलमोगल्यायै सर्वकारण
 कारणायै सुखदेकरायै शार्ङ्गिले वीजपूरिले
 गहोधरायै इक्षुचापधरायै शूलिने चक्रपाणायै

सरो जम्भते पात्रिने धृतोत्पलाये शालीर्मजरीष्टते स्व
 दतष्टते कचवल्ली धरायै विश्वासयेदेकवारयै वारीने
 अक्षमाता धरायै शानमुशवते मुज्जसुधायै शर्ण
 पात्रिणे कंबुधरायै विष्टताल समोदकायै करसुताम्
 फलायै चतकालिकाष्टते कुंठारवते कुंठारसुख्यै
 घटीशर्णरत्नाष्टिदुर्षकायै मारती सुंदरीनाथायै वि
 नायकरतिपियायै सहलक्ष्मीपुत्रतमायै सिद्धलक्ष्मी
 मनोरमायै रमारमेरापुणीगायै दक्षिणे मामहेश्वरा
 यै महीवराहवामीगायै रतिकं र्प्यपात्रिमायै आमोद
 मोदजनने ~~स्वस्ति~~ सिद्धिप्रवर्धनस्य समोदितसमूह
~~श्रीगणेशाय नमः~~ दत्तमोमुख्यसुमुखकोतिकै
 सप्रमोदप्रमोदनय

(5)

रुद्रिसि
 द्विप्रवर्ध
 नाय १४

(5A)

द्वितीयायै मदनव्यापितायै दरतये मुख्य
उत्तुखायै विष्णुसंपन्नकोपध्यायै सर्वोन्नतमद
प्रदायै विष्णुसन्निभचरणायै प्राविणीशक्तिसंस्त
तायै तीव्रप्रसन्नवदनायै ज्वालिनीपालिते कदम्ब
मोहिनीमोहनायै गगनकिनीकांतिमंडितायै का
मिनीकांतवक्रश्रियै तेजोत्रिधिसमानध्वंसर्वस
ङ्गसंसेव्यायै गोविन्दशङ्खध्यायै ईशानमूर्ध्नि १२
देवेंद्रशिरसायै पवननंदनायै प्रसन्ननयनादिसायै
दिव्यास्त्रप्रोतसर्पदिरौ परावतादिसर्वांगवारणा
वारणप्रियायै वज्रापेक्षपरीवारगणचंडसमा
श्रपायै ज्योतिषपरीवारायै विजयायै विजयावलयै २२

१३३॥ अजयाश्चितपादायै. निषानिषावर्तसितायै. विलासि
नीधरतोलुसायै. शौडिसौंदर्यमंडितायै. अनंतानं
तसुखदायै. सुमंगलैसुमंगलायै. ज्ञानश्रियै. त्रिपा
धारायै. रक्षाशक्तिनिष्प्रेवितायै. सुफलासुश्रितपदा
यै. ललिताललिताश्रयायै. कामिनीपालनायै. काम
मालिनीकैलितानितायै. सरस्वतुश्रयायै. गौरीत्या
नंदनायै. श्रीनिदेतनायै. सुसुखप्रदायै. वाचासि
दायै. वागाश्वरीपतेयै. नंदिनीकामुकायै. रोमावा
मायै. ज्येष्ठामनोरमायै. रौद्रीमुद्रितपादाब्जायै. ५
सुवीजायै. लुंगनाशिकायै. विश्वादिबीजसंप्राणायै.
स्वाहाशक्तिसकीलकायै. अमृताब्धिरतावासायै. ५०

(6A) मदा धूर्ति लोचनाय^{५१} उडिष्टाय^{५२} उडिष्ट गणपाय^{५३} उ
डिष्ट गणनाय^{५४} काय^{५५} सर्वकालिकसिद्धये^{५६} त्रियुक्ते
वाय^{५७} दिगंबराय^{५८} अनपायाय^{५९} अनंतदृष्टये^{६०} अप्रमे
पाय^{६१} अज्जुमराय^{६२} अनाविनाय^{६३} अप्रतिहतस्य^{६४} अ
च्युताय^{६५} अमृताय^{६६} अक्षराय^{६७} अप्रतक्षयि^{६८} अक्ष
प्रज्ज्वाय^{६९} अनाधाराय^{७०} अनामृताय^{७१} अमलाय^{७२} अ
मेयसिद्धये^{७३} अद्वैताय^{७४} अघोराय^{७५} अप्रमिताननाय^{७६} ॥१॥
अनाकाराय^{७७} अविधमाने^{७८} बलप्राय^{७९} अव्यक्त^{८०} दृढपाय^{८१} ॥
आधारपीठाय^{८२} आधाराय^{८३} आधारधेयवाङ्मिताय^{८४} ॥
आख्युक्तनाय^{८५} आराधकनाय^{८६} आरुमहारथाय^{८७} ॥

(7)

इक्षुसागरमध्यस्थाय. इक्षुषक्षणात्तलसोय. इक्षुचाप
ति स्त्रिस्थये. इक्षुचापनिष्ठे विनाय. इक्षुगोपसमानस्थये. ८
इक्षुनालसमघनय. इक्षुदीवरदले श्यामाय. इक्षुमंडले नि
र्मुताय. इक्षुप्रियाय. इक्षुभागाय. इक्षुगर्भाय. इक्षुप्रिया
य. इक्षुबहुविधविधसिने. इक्षुकर्तव्यतास्थिताय.
इक्षुनालमौलये. इक्षुनालप्रियाय. ९. इक्षुनाये. इक्षुप्रिया
प्रियाकल्पाताय. इक्षुनालविवर्जिताय. इक्षुप्रेषाय. इक्षु
प्रमोलेय. मौलिमंजरिकप्रियाय. इक्षुनालनाय. इक्षु
माय. इक्षुत्रिदशाग्रस्थे. इक्षुस्वते. इक्षुसतमदाय. १२

इक्षुसागरमध्यस्थाय. इक्षुषक्षणात्तलसोय. इक्षुचाप

(7A)

ॐ

उहापोहडा सदायेः सुग्यहुः सामसं सुहायेः तदि
सिद्धिसमर्पकायेः सुमुचितैक सुलभायेः सुगन्धय
विमोचनायेः सुशक्तानां सुप्रविज्ञायेः सुरक्षितानुस
रात्तयेः विमुखा शान्तिप्रदियेः तत्तावित्कोटनागमा
यैः एकारपाठमध्यरायेः एकारपाठशतनायेः एजि
ताखितदेवप्रियेः राधिताखितसंश्रितायेः ऐश्वर्य
निधयेः ऐश्वर्यायेः ऐहिकमुक्तिप्रदायः ऐरमद
समोन्मेषायेः ऐरावतसन्ताननायेः ॐकारवाचायेः
ॐकारायेः ओजस्यते ओषधीपतयेः ओदाय
निधयेः ओहपलधेयीयेः ओपन्नस्यनिःसमायेः

ता २

(४) सुरनागानामं कुराये. अं कुरा कुरा स्थिताये. अं समस्त
 विसर्गाणीपदेषु परिकीर्तिताय. कमंडलुधराय. कल्याण
 कपर्दिने. करमाननाय. कर्मसाक्षिणे. कर्मकत्रे.
 कर्मा कर्मफलप्रदाय. कंदवबोल काराय. कूष्मांडग
 णनाय. कारुण्यदेहाय. कपिलाय. कथकाय.
 कटिस्तम्भे. खजाय. खड्गप्रियाय. खंडस्यांतां तस्थाय.
 खनिमताय. खल्वाट्टंगानिलयाय. खड्गगिने. ख
 दुरासदाय. गुणाख्याय. गहनाय. गद्याय. गद्यपद्य
 सुधापात्राय. गद्यगानप्रियाय. मजीय. गोताय. म
 बाणप्रजाय. गुह्याचाररताय. गुह्याय. गुह्यागम
 निरूपिताय. गुहाशायी. गुहास्थिताय. गुरुगम्या

(8A)

ॐ उरुं उरुं घे टा च र्घा रि कामा लि ने घ ट कुं मां व घ
तौ द रां य चं जं य चं डे च र सुं ह तो चं डे शी य चं डे वि त्र
मां य च रा च र पि त्रे चिं ता म णा य च र्वा ण ला ल सा य
छं द से छं द वे पु षे छं द दु र क्षा य छं द वि प्र हा य ज
ग चो न ये ज ग सु सा क्षि ने ज ग दी रा य ज ग न्म या य
ज्मा य ज्मा प रा य ज्मा प्पा य जि का सिं हा स न्प्र स वे
स ल श्म लो स स द्धा न सुं का री श्म रा कु ला य टं का
र स्फा र सं रा वा ० य ० टं का र मा लि नू पु रा य १०० ठ
द्व य प ल्ल वां ता य सर्व मं ग ल दा य का य १६ डिं डि मुं डा
य ज कि नी शा य ज म रा य डिं डि म पि या य टं का नि
ना द मुं ह रा य टौं टा य टुं टि वि ना य का य टं का र

पर

ना २

११

(१)

अतीकारब्रह्मांडावलिमेखलाय तत्त्वानांप्रदुतये त
त्वार्यते त्वैनिरूपिताये तारकातरसंज्ञाय तारकाय
तारकांतकाय रूपाणवे रूपाणुप्रियाय स्त्रात्रे रूपा
वराय जंगमाय दक्षयज्ञप्रमथनाय दानदात्रे
दमोदयाय दयावते दिव्यविमवाय दंडपते द
डनायकाय दंतप्रसिन्नास्रमालाय दैत्यवारणवा
रणाय दंडालयदीपधराय देवाथीतिगजास्तये
धनधान्यपतये धन्याय धनदाय धरणीधराय
धन्यैकप्रवरणाय धेयाय ध्यानाय ध्यानपरा
यत्नाय नद्याय नदिप्रियाय नादाय नादमध्यप्रति
ष्ठिताय निष्कलाय निर्मलाय निष्कार्ये निष्कानिवाय

(9A)

विशामर्षायः परं योनेः पुरंधाने परमात्मने परंपदायै
यस्य त्परायः पशुपतये पशुपादाविमोचनार्थे पूर्यते
दायै पुरातनार्थे पुराणशुक्लपौतमायै पन्नप्रसन्नन
यनाय प्रणताज्ञाननादानाय प्रमाणप्रत्ययातीताय
प्रणतार्थनिवारणाय फलिहाराय फलिपतये फे
ल्लाराय फेगितप्रियाय बाणविमोचिबहुलाय काल
कलीकृतहर्तिने ब्रूल्ले ब्रुलाक्षितपदायै ब्रुला
रिले ब्रुहस्पतये ब्रुहन्मनाय ब्रुहस्परायै ब्रुहस्प
यै ब्रुहस्पिप्रियायै ब्रुहस्पदगलक्ष्मीकायै सदायै
सगायै सयापहायै सगवते सगिस्तुलमायै २

(१०)

भूतिदायं भूतिप्रणायकं भव्याय भूतालयाय क्लेश
घात्रं भूमध्यगोचराय भेदाय भेदपतये भूत्रिणे
मृदुमत्ताय मनोन्मयाय मेखलाधोश्वराय मंदग
तये मंदनुभेदप्रणायकं महाबलाय महावीर्याय
महाप्राणाय महामनसाय यस्ताय यस्तपतये
यस्तगोपत्रे यस्तफलप्रदाय यस्तस्कराय योगगम्याय
पाशिकाय याज्ञिकप्रियाय रसाय रसप्रियाय रु
न्योये रंजकाय रावणाभिजाय रक्षोरक्षाकराय
रत्नगम्याय राज्यसुखप्रदाय लुप्ताय लक्षपतये
लक्ष्म्याय लयस्त्राय लज्जकप्रियाय लानप्रियाय २२

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com